

Izhaja vsak petek dopoldne. Izdaja konsorelj Maloga lista. Naslov: Mali list, Trieste, casella centro 97. — Urad: via Imbriani 9-III.

Odgovorni urednik: dr. L. BERČE.

POSAMEZNA ŠTEV. 25 STOTINEK.

VAROČNINA za celo leto 10 L., pol leta 5 L., četrt leta 3 L. — IZVEN ITALIJE celo leto 24 L., pol leta 12 L., četrt leta 6 L.

MALI LIST

TEDENIK ZA NOVICE IN POUK.

CENA OGLASOV IN OBJAV:

Za 1 cm višine v 1 stolpu 4 L.

Pri 5 kratni objavi 20% popusta, pri 10 kratni objavi 30%, pri 20 kratni objavi (pol leta) 40%, pri 52 kratni objavi (celo leto) 50% popusta.

VELIKI OGLAS: 30% popusta, vsaka beseda v prvem vrstiču 20% popusta, vsaka beseda v velikih črkah 60% popusta. Pri stalnem oglaševanju primeren popust.

Mali koledar.

Petek, 17. decembra: kvatre; Lazar; Vivina. — Sobota, 18.: kvatre; Gracijan. — **Nedelja, 19.: IV. adventna;** Urban; Favsta. — Ponedeljek, 20.: Evgenij in Makarij; Kristijan. — Torek, 21.: ap. Tomaž. — Sreda, 22.: Demetriji; Flor. — Četrtek, 23.: Viktorija (Zmagoslava); Dagebert. — Petek, 24.: božična vigilijsa; Adam in Eva.

MALE NOVICE

Vojaki pišejo.

Fantje letnika 1906., ki služijo pri 7. polku bersaljerov v Dezenanu pri Brešiji, pišejo: Dragi Mali list! Najprej voščimo vsele božične praznike in srečno novo leto tebi, ki nam prinašaš novice iz naše lepe domovine. Potem voščimo vam, starši, bratje in sestre, prijatelji in prijateljice, slednjič pa še posebej vam, fantje letnika 1907. Biščak Josip, Lonjer; Možina Roman, Škedenj; Grill Anton, Doljni Zemun; Tomšič Ivan, Knežak; Šabec Fran, Zagorje; Purič Josip, Veliki Repen; Jordan Roman, Lokovec; Vrtovec Viktor, Šmarje; Sestan Vincenc, Kuteževo pri Bistrici; Valentič Josip, Rupa pri Jelšanah; Prime Fran, Velika Bukovica; Lapanja Simon, Spodnja Idrija; Orel Ludvik, Bilje; Leban Alojzij, Tolmin; Murovec Ivan, Kal; Miklavčič Jožef in Fran, Kožbana; Menič Anton, Brdo; Bratuž Josip, Sturje; Smrdel Fran, Studeno.

Za poplavljenega kraja.

Na seji ministrskega sveta v Rimu so bili storjeni sklepi, da se pomore krajem, ki so trpeli vsled hudih nalivov in povodnji to jesen. Dovoljevale se bodo podpora v najvišjem znesku 50% do gnane škode za obnovo in popravilo kmetijskih poslopij, ki so bila od povodnji uničena in poškodovana. Občinske ceste v idrijski, soški in vipavski dolini, v kolikor so njihove popravne neobhodno in nujno potrebne, bodo popravljene na stroške države. Maksimalna podpora, ki bo podeljena občinam in cestnim odborom zgoraj omenjenih občin za cestne popravne, se bo zvišala na 80% škode.

Žalosten dogodek.

(Dopis iz Dornberga). — Redko vam poročamo o takih dogodkih in Bog daj, da bi nam ne bilo treba več nikoli. Franc Mlečnik, ki je bil mnogo let za vratarja in krojača v goriškem semenišču, se je obesil. V torek zjutraj so ga našli obesnega na črešnji kmetje, ki so šli na delo. Vrv se mu je strašno zajedla za tilnik, bil je seveda mrtev. Obesil se je gonito ponoči. Kmetje so takoj obvestili karabinerje v Prvačini, ki so prišli takoj na mesto. Pokojnik zapušča ženo in otroka; star je bil komaj 44 let. Živel je v strašni tiski in ljudje pravijo, da si je ravno radi tega vzel življenje. Nekaj bo gotovo na tem, nekaj pa tudi gotovo v krvi. Njegov oče je namreč — in ravno v torek, ko se je sin obesil, je preteklo 30 let — končal na še žalostnejši način. Na našem pokopališču se je namreč polil s petrolejem in zažgal. Umrl je v strašnih bolečinah. Sin se je morda več časa pripravljaval na smrt; drugače bi ne čakal na obletnico smrti nesrečnega očeta.

Pujskom nagobčnik.

Neški državni zbor je izglasoval postavbo, da se bo preganjal po celi državi nesramen in pohujšljiv tisk. Ustanovljeni bodo posebni uradi, ki bodo tisk v tih reči nadzirali. Proti postavi so cvlili Judje in gmetli socialisti, oboji se namreč dobro počutijo, če ljudstvo pada v nenavnost; Judje dobe denar, socialisti pa strankarske pristaše. Postava pa ima namen, to botogo razdejati: dobila je večino vkljub vsemu napomaganju.

Razbojništvo na Koprščini

(Izvirni dopis iz Belega kamna)

Od nas se še nobeden ni oglasil v «Malem listu». Naša mala vasica se nahaja ob stari deželni cesti, ki so jo Francozi delali, ko so bili v Istri. Poročati pa imamo to pot o slabih rečeh. Nedaleč od nas je druga vas, ki se imenuje Poletiči. Tam je bil kmet, ki je moral skrbeti, kako bo plačal davke in druge stroške; denarja ni imel, pač pa v hlevu eno kravo in tele. Dne 27. novembra je vzel kravo in jo peljal v Koper mesarju prodat. Prodat jo je za 1350 lir in se vrnil domov po deželni cesti čez Sv. Anton. Tam se je ustavil v gostilni, da se okrepča, ker je imel še eno uro poti do doma. Mudil se je v gostilni eno uro. Ob sedmih zvečer se je odpravil naprej. Ko je prišel pol ure proč od vasi, so skočili

proti njemu razbojniki in mu odnesli denar. Drugi dan je šel orožnikom naznaniti svojo nezgodo. Orožniki so aretirali nekega moškega od Sv. Antona; do tlečnj je bil že večkrat zaprt radi tatvine, zato je padel sum nanj.

Pred par meseci se tudi okradli neko ženo iz Kubeda, ko se je vračala od Sv. Antona. Prodala je bila za tristo lir vrednosti kokoši in jajec. Ko je prišla iz vasi ven na samoto, sta priskočila dva roparja, ji pokrila glavo s staro vrečo ter ji pobrala denar.

Dobro bi bilo, da bi varnostno oblastvo poskrbelo za pogostne patrole na ti cesti, da ne bo tolike nevarnosti za popotnike.

Mlad vaščan.

Gorica povečana.

Po najnovejši uredbi se je Gorica silno povečala. Mestu so priključili okoliške občine: Ločnik, Podgoro, Solkan Šentpeter in Šandrež. Prej je obsegalo površje mestne občine le 23,47 kvadratnih kilometrov; zdaj jih ima kar 89,88. Kar štirikrat toliko! — Prebivalcev je imela prej Gorica vseh skupaj (Slovencev, Italijanov, Furlanov in stalno naseljenih iznozemcev) 28.154. Po novi uredbi jih pa šteje 39.829. Po narodnosti so takole razdeljeni: Italijanov je zdaj v Gorici 14.744, Furlanov (uradna statistika ima naziv «nazionalità ladina») je 9470 in Slovencev 14.760. V stari Gorici je bilo 21,8 odstotkov Slovencev izmed celokupnega prebivalstva, v novi pa je 37,1 odstotka Slovencev.

Mažarske volitve.

Volitve na Mažarskem so nekaj prav posebnega. V kmečkih okrajih morajo volivci očitno glasovati. Kdor glasuje proti grofovi stranki, mora biti bogat drugače se kesa. Po večjih krajih, kjer so tovarne in delavstvo, zasede volivne prostore žandarmerija in ne pusti delavcev pred volivno komisijo. Če hočejo s silo vdreti, da bi vršili svojo «pravico» začne se streljanje. Tudi z letošnjih državnozbornih volitev na Mažarskem poroča svetovno časopisje slične slučaje. Naravno je tedaj, da vladna stranka z velikansko večino zmagala. Tudi letos je zmagala. Mi pa menimo, da je boljše nič kakor pa take volitve.

Pilsudski strahuje poslance.

Na Poljskem je državni zbor zgubil veljavo. Poslanci ne smejo vlade «čez mero» kritizirati (to mero pa ima vlada sama v rokah). Izšla bo tudi nova postava o časopisju. Neka naredba določuje kazni za tiste, ki vladni neprijetno govore na shodih. Kazni so določene celo za ljudi, ki se na javnem prostoru (n. pr. v gostilni, tramvaju) pogovarjajo, da vlada ne dela prav, da bi se morala ustava spremeniti ali kaj takega.

Krvave koline.

V Slavoniji je običaj, da se vrši ob kolinah velika pojedina, kakor pri nas na svatbah. K taki pojedini povabi gospodar svoje prijatelje, znance in sorodnike. Seveda se ob takih prilikah tudi pridno uničuje alkohol. Razgreti duhovi često povzročijo prepir in pretep. Take krvave koline so se vršile nedavno neke v osiješki okolici. Bogati kmet Mita Grgič je povabil na kolino med drugimi tudi svoje brate in svojega očeta. Med pojedino pa so se bratje sporekli z očetom. Nastal je pretep, tekem katerega je sin Mita ustrelil svojega očeta, sin Nedžad pa svojega brata Mito.

Naša inteligenca.

Dr. Jože Rapotec, naš rojak s Kozine, je naredil na univerzi v Padovi tudi italijanski doktorat medicine in zdravniški izpit.

Na dunajski visoki šoli za svetovno trgovino je bil diplomiran Dušan Franko iz Solkana.

V Ljubljani je napravil odvetniški izpit dr. Vovk iz Trsta.

Filip Turati na varnem.

Znameniti vodja socialistov, Filip Turati, jo je z nekaterimi tovariši popihal iz Italije. V motornem čolnu so se prepeljali na francoski otok Korsiko. Vozili so ponoči in po neminem morju, vendar so jo izvozili.

Rumunski kralj.

Rumunskemu kralju se je zdravje nekaj zboljšalo. Ko je prispela kraljica v Bukarešt s svojega ameriškega potovanja, jo je prišel kralj pozdravit na postajo. Bil je pa tako bled in shujšan, da se je ona kar zjokala nad njim. Pravijo, da dolgo me bo več živel.

Kriza v Jugoslaviji.

Kralj Aleksander je vnovič poveril sestavo vlade radikalcu Uzunoviču. Ta hoče baje pritegniti v vladu Davidovičeve demokrate. V tem slučaju bi postal demokrat Voja Marinkovič zunanji minister.

Hudi policaji.

Praška policija je ob ustanovitvi češke republike dobila gumijevo palico za orožje, kakor je v navadi v Londonu. Sedaj pa so stražniki vložili pritožbo, da se je ta palica slabo izkazala, ter zahtevajo, naj se jim da bolj učinkovito orožje. Imeti hočejo zopet bridko sabljico.

Požar v gledališču.

V Rimu je dne 10. t. m. o polnoči izbruhnil požar v varietetnem gledališču «Apollo». Predstava, ki se je vršila tisti večer, se je že nagibala h koncu, ko je na odru nenadoma pričelo gorati. Požar je kmalu zajel tudi strop in stene dvorane, ki so bile okrašene z umetnimi cveticami. Nastala je nepopisna panika; vse je bežalo proti izhodu, da ubeži plamenom. Na mesto nesreče so prihitali ognjegasci, ki so imeli mnogo posla, preden se jim je posrečilo pogasiti ogenj. Gledališče je uničeno. Že so mislili, da nesreča ni zahtevala človeških žrtev, ko so se igralci spomnili, da so štiri plesalke ostale tekom požara v svojih sobicah. In res so jih našli tam v obupnem stanju; požar jih je bil skoro zadušil. Prenesli so jih takoj v bolnišnico, kjer so pa kmalu izdihle. Med ponesrečenimi plesalkami je tudi neka Tržančanka, Lidija Mahnič po imenu.

JAKEC: Božič je tukaj, pritiska mraz. Vse k ognju sili pozimski čas.

MIHEC: Ne sedi leno ne obrekuj. Iz knjig in listov se obrazuj.

Malo potičke pa le.

Izšla je odredba, ki dovoljuje peči božično pecivo iz 82% moke v času od 20. decembra do 10. januarja.

Ogenj proti gledališčem.

V mestu Bordeaux (Bordò) na francoskem je dne 13. t. m. zgorelo neko gledališče. Goreti je začelo na odru med predstavo. Občinstvo je drlo ven na vrat na nos in je bilo v zmešnjavi 13 oseb ranjenih. Oder in večji del dvorane je bil uničen od ognja.

Pašičev pogreb.

O smrti Nikole Pašiča poročamo na drugi strani. Pogreb se je vršil z veliko svečanostjo v nedeljo 12. t. m. Državni odbor se je požuril s pogrebom in tako se je pogreb izvršil, preden je bila dovršena Pašičeva rodbinska grobnica. Truplo počiva začasno v kapelici.

Pogreb je bil veličasten. V Belgrad je došlo ogromno ljudi. Računa se, da je bilo pri pogrebu okrog 20.000 ljudi, dočim je tvorila špalir okrog 150.000 glav broječa množica v posameznih ulicah. Vse mesto je imelo svečan žaloben izgled. V cerkev so neprestano prihajale deputacije s številnimi venci. Ob 9. uri zjutraj so se pričele pogrebne svečanosti. Ko je patrijarh Dimitrije opravil pogrebne ceremonije, je prispel v cerkev tudi kralj Aleksander s princem Pavlom in svojim spremstvom. Na Pašičev oder je bil položen srebrn lovorjev venec, ki ga je poklonil kralj z napisom: «Nikoli Pašiču, prvemu ministru in sodniku mojega očeta in mojemu v usodni borbi našega naroda za osvobodjenje in ujedinjenje!» Na drugi strani pa je bil položen zlat venec, ki so ga za Pašičevo 80-letnico darovale radikalne organizacije. Po službi božji je patrijarh Dimitrije imel krajši govor. Nato je govoril predsednik narodne skupščine Marko Trifkovič. V imenu vlade je nato še govoril dr. Slavko Miletič, nakar so odnesli krsto iz cerkve in se je razvil sprevod.

Krsta je bila položena na lafeto, ki jo je spremljalo 12 gojencev vojaške akademije. Za lafeto je sledila Pašičeva družina, nato kralj s princem Pavlom, vlada, diplomatski zbor, vojaški atašeji, narodni poslanci, novinarji, občina, društva, generaliteta, admiraliteta, oficirski zbor ter ogromna množica ljudstva. Sprevod so zaključili trobentači kraljeve garde in divizija topniškega polka. Pred poslopjem kasacijskega sodišča se je sprevod ustavil in tam so govorili pokojniku v slovo razni govorniki. Potem je šel sprevod dalje na pokopališče in tudi tam so po opravljenih cerkvenih molitvah nastopili govorniki. Od Slovencev je govoril radikalec dr. Niko Župančič.

Poravnajte naročnino!

Nikola Pašič umrl

V petek, 10. decembra, ob 8.45 zjutraj, je umrl nanagloma slavni državnik Nikola Pašič v Belgradu. Dasi je že od lanskega leta bolehal ter iskal zdravja po znamenitih zdraviliščih Evrope, vendar nobeden ni pričakoval tako nenadnega konca. V politični in parlamentari krizi je Pašič še v zadnjih dneh imel zelo tehtno besedo in ta ali oni je celo menil, da bo Pašič sam osebno vzel v roke državne vaje, katerih je bil tako vajen, kakor noben drugi v Jugoslaviji. V četrtek, 9. t. m., je zvečer po večerji sprejel dvornega ministra Jankoviča ter se z njim precej dolgo razgovarjal.

Pašičeve zadnje ure.

Listi poročajo, da je bil razgovor med Jankovičem in Pašičem precej oster, ali da je Jankovič prinesel staremu voditelju radikalne stranke zelo nevspešna sporočila. Po odhodu dvornega ministra se je baje Pašiču poznalo, da je razburjen, jezen.

Po našem mnenju ni bil tisti razgovor nič bolj razburljiv, kakor so pač pogovori takih oseb ob takih političnih krizah. Pašiču so bile ure odštete in zadoštoval je majhen povod, da je pristopila smrt s svojo neizprosno koso.

Okrog devetih zvečer je sivolasi državnik padel v nezavest. Rodbina je takoj pozvala na pomoč tri zdravnike, ki so ugotovili, da je Pašiču v možganih počila žila, nakar se mu je razlila kri. Od časa do časa se je Pašič zopet osvestil. Ob polnoči sta bila k njemu poklicana predsednik narodne skupščine, Marko Trifkovič, in predsednik radikalnega kluba, Ljuba Živkovič. Ko je bil tudi kralj obveščen o resnem stanju Pašičevem, je takoj poslal v pomoč svoja dva zdravnika. Sestal se je torej zdravniški svet, ki je konstatiral, da je Pašiča zadela možganska kap v desno možgansko poluto. Zdravniki so Pašiča prenesli v posteljo. Proti jutru se je Pašič polagoma zopet osvestil in je mestoma zopet padal v agonijo. Ob 6.30 zjutraj mu je kraljevi zdravnik dr. Koen injiciral kofeino, nakar se je Pašič za hip pomiril. Kmalu nato pa je zopet padel v agonijo in je ob 8.45 izdihnil.

Kdo je bil Nikola Pašič.

V Zaječaru na meji med Srbijo in Bolgarijo se je rodil Pašič 1. 1845. na dan sv. Miklavža (po pravoslavnem koledarju) po modernem koledarju 19. decembra. Ob smrti mu je torej manjkalo še 9 dni do 81. leta starosti. Po dnevu rojstva je dobil ime Nikolaj (srbsko: Nikola). Njegovi starši so bili trgovskega stanu.

Gimnazijo je Pašič dovršil v Kragujevcu, nato se je vpisal na tehnični oddelek belgrajske visoke šole in leta 1868. ga je poslala država kot odličnega dijaka v Curih (v Švici) nadaljevat študije. Tu se je Pašič seznanil z mnogimi srbskimi mladinci, ki so pozneje postali njegovi politični prijatelji. Velikega pomena je bilo za Pašiča znanje z ruskim znanim revolucionarjem Bakuninom. Od njega

se je mladi Pašič navzel socialističnih in revolucionarnih idej, katere je pozneje kot skušen državnik popustil, kar delajo pač vsi državniki.

Leta 1873. je Pašič prišel nazaj v Srbijo ter vstopil kot inženir v državno službo. Začel se je udeleževati političnega življenja in političnih borb, ki so imele tedaj zelo ostre oblike. Pašič se je celo udeležil neke oborožene vstaje, katero pa je vlada zadušila. Pašič je srečno zbežal čez mejo. V odsotnosti so ga kot upornika obsodili na smrt. Pozneje, ko so se razmere prevrnile, je bil zpet pomiloščen ter se vrnil v domovino (l. 1899.). Odslej je rasla njegova moč in on je zaporedoma zavzemal najodličnejša državna mesta. Bil je večkrat predsednik vlade, nadalje predsednik narodne skupščine, dosmrtni član senata in član državnega sveta kraljevine Srbije. Enkrat je bil tudi župan belgrajske občine.

Pašičeve zasluge.

V Pašičevi mladosti se je mlada kneževina Srbija počasi motala iz poveljev turškega vladanja, kajti šele v 19. stoletju je postala od Turčije neodvisna. Ko pa se ni bilo več bati Turka, začele so se evropske velevlasti matezati za politično premoč na Balkanu. Kneževina je bila večkrat prisiljena vsled političnih razmer, nasloniti se na Avstrijo. Toda Avstrija sama je imela namen, prodirati na Balkan ter ga počasi osvojiti. Nasprotovala ji je Rusija. Zato je srbska politika omahovala med Avstrijo in Rusijo. Ko je l. 1878. Avstrija zasedla Bosno, Hercegovino in Sandžak, tedaj je postala nevarnost od Avstrije očitna. Radikalna stranka, ki se je ustanovila l. 1880., je začela pod Pašičevim vodstvom politiko proti ti nevarnosti. Zato se je Pašič tembolj naslanjal na Rusijo. Postal je pod varstvom Rusije diplomat svetovnega slovesa, znan po svoji molčečnosti in prekanjenosti. Leta 1903. so zarotniki nasilno pokončili kralja Aleksandra Obratoviča, ki je bil Avstriji prijazen. Prestol je zavzel Peter Karadžordže, ki ga Avstrija ni mogla videti. L. 1908. je Avstrija izrekla, da Bosna za večne čase pripade nji, ko je bila tedaj le zasedena. V Srbiji je strašno zavrelo. Čutili so, da so naredili «Švabi» nov korak noter v Balkan. Za las je manjkalo takrat, da ni počilo. Toda Pašič je čakal. Oči je obrnil tudi on v turške kraje in neopazno osnoval balkansko zvezo proti Turku. L. 1912. je Črnogorec ustrelil iz topa in ves Balkan je zaplapolal v bojnem ognju. Turke je izgubil do malega vse evropske kraje, kajti bili so ga hkrati trije majhni, a hudi: Srbi, Bolgari in Grki. Avstrijo, ki bi bila rada Srbom nagajala, je Rusija držala nazaj. Avstrija je takrat že mobilizirala in diplomatičnim potom dosegla vsaj to, da miso prišli Srbi do Jadranskega morja.

Po uspešni balkanski vojni je Pašič vedel, da bo še en težek obračun z Avstrijo samo. Avstrija je kar iskala vzroka za vojno, ker je videla, kako se širi ved-

no bolj misel o združenju vseh Južnih Slovanov. Nemški napuh ni dopustil, da bi se to združenje izvršilo, niti ne pod žezlom Habsburžanov. Ko je padel Fran Ferdinand, je bila vojna gotova reč. Napovedana je bila 28. julija 1914. Zgodovina te vojne nas bi vodila predalet. Zato jo tu opustimo, saj je vsem starejšim znana. Švabski napuh je bil l. 1918. do kraja ponižan. Slovenci in Hrvatje, dobivši prostost izpod Habsburžanov, so se prostovoljno in z velikim navdušenjem izrekli za združenje s kraljevino Srbijo v novo veliko jugoslovansko državo, ki je dobila naslov kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Pašičeva slava.

Med srbskim narodom je bil Nikola Pašič spoštovan kakor hišni oče. Kar podomače so mu rekali čika (stric) Baja. Imel je tak ugled, da mu ni bilo treba nastopati z govorniškimi fnesami; kar je rekel, je veljalo. Poslanci radikalne stranke so se ga bali kakor očeta. Kdor ni ubogal, je politično hitro doigral. Velik vpliv je imel Pašič celo na kraljevo rodbino. Pridobil pa si je ugled v celi Jugoslaviji, pa tudi v svetovni javnosti. Vse to se je pokazalo ob njegovi smrti. Odstopivši ministri Uzunovičeve vla-

de so se takoj sestali k spominski seji ministrskega sveta. Določili so poseben državni odbor za Pašičev pogreb. Potem so šli skupno na njegovo stanovanje ter izrekli domačim sožalje. Tudi kralj Aleksander je prišel osebno tja, da izreče sožalje. Prihajali so politični veljaki v velikem številu: Davidovič, Korošec, Pribežević, Spaho, Nastas Petrovič, dr. Rybar in vsi srbski politiki. Na tisoče obiskovalcev se je vpisalo v spominsko knjigo.

Poslanci radikalne stranke so se sestali k posebni seji, ki jo je vodil Marko Trifkovič. Nekateri so se baje glasno razjokali, tako jih je prevzela novica, da je umrl čika Baja. Vse politično življenje v državni prestolnici je potihnilo, kralj je odpoval avdijence za rešitev vladne krize. Ves Belgrad je bil v črnih zastavah. Določeno je bilo, da bo pogreb v nedeljo 12. t. m. Iz vseh krajev države so se napravili pogrebeci na pot v Belgrad. Vozili so se celo s posebnimi vlaki.

Brzobjavno sožalje so izrazile odlične osebnosti od vseh strani: rumunski kralj in kraljica, predsednik češke republike, Masaryk, predsednik portugalske republike, italijanski ministrski predsednik Mussolini, rumunski minister Duca, grof Sforza, Cankov, Ljapčev in drugi.

Kako je s politiko

JUGOSLAVIJA.

Zadnjič smo sporočili besedilo pogodbe, katero sta sklenili med sabo Italija in Albanija. Ta pogodba je vzbudila veliko pisanja po svetovnem časopisju, ne sama po sebi, ampak zato, ker je pozorost vzbudilo ravnanje jugoslovanske vlade. Že koj po podpisu pogodbe je jugoslovanski zunanji minister Ninčič izjavil časnikarjem, da je «to zelo važna reč in da je treba o nji dobro premisliti». Kmalu nato je pa Ninčič poslal ministrskemu predsedniku Uzunoviču pismo, kjer pravi: «Kot zunanji minister sem v zunanji politiki šel po poti, ki sem jo smatral za najboljšo za koristi naše države, na podlagi medsebojnih dogovorov, katerih sem se pošteno držal. Zadnjič se je pa zgodilo nekaj takega, kar je omajalo moje prepričanje, ki je bilo v podlago moji politiki. Vsled tega imam čast, gospod predsednik, obvestiti Vas, da odstopim z ministrstva zunanjih zadev».

Ninčič je z besedo «nekaj takega» mislil pogodbo med Italijo in Albanijo. Vest o njegovem odstopu je zašla takoj v svetovno časopisje in povsod so razpravljali o tem dogodku. Koj za Ninčičem pa je odstopil še Uzunovič s celo vlado in tako je bila naenkrat v Jugoslaviji odprta velika vladna in parlamentarna kriza na podlagi zunanje-političnih dogodkov.

Uspeh italijanske diplomacije.

V Belgradu so morali radi ali neradi priznati, da je z novo pogodbo Italija dosegla diplomatično korist velikega pomena. To je še posebno poudarila opozicija, ki je napadla Ninčiča in celo vlado, češ da so zanič, dočim Italijani znajo voditi uspešno politiko. Besedilo tiste

pogodbe res da ni navidez nič posebne; obe pogodbenici si obetata medsebojno pomoč in se zavezujeta, da ne bosta sklenili z nikomur nobene nove pogodbe, razen v sporazumu med seboj. Ker pa je Italija velika in mogočna, Albanija pa majhna ter kulturno zaostala dežela, bo «medsebojna» pomoč le v tem, da bo Italija stala Albaniji ob strani. S to pomočjo dobi Italija neko mero vpliva na albanske razmere, ona postane zaščitnica in varuhinja Albanije.

Tako so to reč razumeli v Belgradu. Poslušajmo pa, kako odgovarja

italijansko časopisje.

«Odstop gospoda Ninčiča» — piše laško časopisje — je vzbudil v italijanskih političnih krogih bolešno začudenje. Če pomislimo, da ni hotela Italija v italijansko-albansko pogodbo nič drugega nego zagotoviti neodvisnost Albanije, to se pravi uresničiti cilj, katerega si je bila postavila tudi Jugoslavija, ne moremo razumeti, kako je mogel gospod Ninčič smatrati podpis te pogodbe za «nov dogodek», ki bo obrnil v drugo smer dosedanje politiko med Italijo in Jugoslavijo. Mi imamo vtis, da so različni politični vplivi iz notranjosti Jugoslavije in iz inozemstva znali izkoristiti ta dogodek, da bi vzdignili v Jugoslaviji velikansko umetno razburjenje in skušali spremeniti jugoslovansko politiko tudi napram Italiji. To spremembo bi radi opravili s tem, da je Italija sama predrugačila z Jugoslavijo svojo politiko, kar ne odgovarja resnici. Upamo pa, da se bo Jugoslavija po minnem in treznem razmišljanju položaja prepričala o svoji napačni oceni italijansko-albanske

PODLISTEK

O Venezia . . .

6. Ne hvali dneva pred večerom.

Siti smo bili lepote. Hoteli smo se odpočiti, zato je naš načrt kazal za popoldne izlet na otok Lido. Študenta sta se posebno veselila — saj je Lido najlepše in največje kopališče na svetu — vsaj reklamna deska ti tako pravi. Vaporetto je pridno rezal valove mimo mestnega vrta in mimo orjaških vojnih ladij (dve stari avstrijski sta bili vmes). Kakih dvajset minut je rabil parnik do otočka. Vse je vrvelo na Lidu. Na pomolu je čakala velika množica, med njimi so se spretno sukali razni postrežki in hotelski uslužbenci. Tudi avtomobil je bil pred pristaniščem. Čudno! V vseh Benetkah ni ne konja, ne avtomobila! Pred par leti so šele prvega konja prepeljali na Lido

in predlansko leto je pa avto zabrnal na Lidu. In pomisli, dragi čitatelj: celo tramvaj vozi tu!

A mi — konservativci istrski in ljubljanski — smo jo mahnil kar peš do kopališča. Deset minut dolga pot! In kakšna! Na obe strani vile, gosposki dvorci, hoteli. In kakšni! Zdi se, da je italijanska aristokracija tu hotela pokazati ves svoj sijaj! «Kaj bo naš Bled proti Lidu!» je navdušeno vskliknil Stojan. A vendar bi človek dal prednost Bledu. Več miru, pokaja in naravne krasote je gotovo na Bledu.

Prišli smo v prekrasno kopališče. Lesena stavba — lahko bi rekli palača — je to kopališče. Pri vhodu vidi najlepše trgovine s specialitetami Benetk: čipke, steklo, mozaik, lepe obleke, drage knjige, slike, lišp. Vse to — silno drago. In vendar vidiš celo trumo gospode — po večini nemške in angleške — ki baranta in ku-

puje tukaj dražje tiste stvari, ki bi jih v Benetkah vsaj eno tretjino cenaje dobili. Restavracija, kavarna, fotograf — tudi to srečaš še v kopališču.

Kopel na Lidu je izborna. Vse obrežje je na debelo pokrito z morskimi peskom. Po tem pesku leže ljudje, ki jih mučijo revmatične bolečine. Pravijo, da res zelo pomaga. Mi starejši smo ostali lepo pri kraju, a Stojan in Janez sta junaško plaval daleč na morje.

Dober tek napravi morská kopel; o tem se je prepričala natakárica v bližnji restavraciji, ki lačnim Istranom in Ljubljancem ni mogla dosti nanositi na mizo. Proti večeru smo se mirno zibali proti slavnim Benetkam. Gneča na parniku silna. Stali smo kot pribiti. Vendar je bila prijetna ta vožnja, ker je pihljaj večerni zefir. Imeli smo na parniku dobrega godca, ki je same beneške udarjal na svojo mandolino in pel za tri. Hitro

nam je minila ta vožnja — kmalu smo stali pred postajo.

Žejni smo bili. Stopili smo v pivnico in naročili vrček piva. Jože se je hotel odrezati in plačati za vso slavno družbo. Seže v žep. Ojoj!

Žep prazen! Listnice, ki je skrivala lepe stotake — ni več! Jože prebledi! Išče, brska, tipa po vseh žepih — zastonj! Denar je izgubil. Kdaj? Kje? Kdo ga je pokral? Natakár je videl Jožetovo nesrečo in nas poučil, da je to gotovo storil spreten žepar. Žepni tat v Benetkah! To je poseben poklic. Iz vsega sveta žeparji se tu zbirajo in ubogi tisti, ki ga oni «vzamejo na piko». Naš žepar je bil gotovo v zvezi z godcem. Godec je igral in pel, mi kot zamaknjeni poslušali; žepar je pa operiral Jožetov žep in vsebino bratsko delil s tovarišem-godcem. Hitro nas je minila dobra volja. Setali smo se malo ob morju, se poslovili in odšli

pogodbe, in da bo nato nadaljevala politiko prijateljstva do Italije».

Odzad je Francija.

Kateri so tisti vplivi «iz inozemstva», na katere namiguje italijansko časopisje? V mislih imajo Francijo. «Sprememba se je izvršila» — piše «Il Giornale d'Italia» — «v istem času, ko se je v Belgradu zopet poživilo politično delovanje Francozov. Povratek Poenkareja k državne-mu krmilu je izpodrinil tudi v tem delu Evrope bolj zmerno politiko Brianda. Ma-lanta bi morala postati zopet orodje la antanta in sicer ne samo za v rokah Francije, in sicer ne samo za obrambo proti Nemčiji, temveč tudi proti Italiji. Preden je bil Poenkare na vladi, se je Ninčič obotavljal podpisati javno politično pogodbo s Francijo, ne da bi se prej domenil z Italijo. Danes me več. Ob tem novem zasedanju Zveze narodov, ki se je pravkar pričelo v Ženevi, so se sklenili, kakor mislimo, med glavnimi štabi Francije in Jugoslavije točni do-govori in Francija dobavlja Jugoslaviji preko Belgije topove, puške in strojnice. Mislimo tudi, da je zadnji albanski u-por v Skadru zanetil jugoslovanski štab, in sicer v polnem sporazumu s Franci-jo. Da je bila v to vpletena Francija, vi-dimo sedaj, ko so se časniki v Parizu in Belgradu združili k umetni politični a-gitaciji proti italijansko-albanski po-godbi».

Tako in podobno torej piše o stvari italijansko časopisje.

Vladna kriza.

Kot že zgoraj rečeno je ta diplomatski šunder nastal vsled nenadnega odstopa Ninčiča in Uzunoviča. Pozornost jugo-slovanskih političnih krogov je torej raz-deljena. Deloma imajo v očeh zunanjo politiko, a baviti se morajo tudi z no-tranjo hkratno, da se vladna kriza reši. Nobena tajnost ni, da je Uzunovič v ve-

seljem pograbil priliko za odstop, kajti ves čas, odkar je vozil vladno barko, je bilo parlamentarno morje nemirno in vreme grozeče. Zadnji čas je vedno bolj rastla napetost proti Radiču in njegovi stranki in vsak čas je vladnemu taboru pretil razkol. Sedaj je naenkrat vrglo barko na suho in stranke se pripravljajo, da se kako drugače presedejo, predno jo zopet spuste v morje. Kralj je najprej pooblastil Uzunoviča, naj kar brž sestavi novo vlado. Ta je nekaj poskusil, toda Pašič je v listih nastopil proti njemu in Uzunovič je takoj spoznal, da proti Pašičevi volji ne bo mogel vladati, ker bi večina radikalcev potegnila s starim očkom. Uzunovič je pooblastilo vrnil kralju. Vlada je ostala začasno, da rešuje tekoče posle, samo Ninčič je popolnoma pustil svoj urad in tam ga nadomestuje Markovič. Med tem je kralj začel ob-čajne posvete z voditelji parlamentarnih strank.

Kakor bomba je pretekli petek padlo med parlamentarce, da je Pašiča zadela kap. Sredi krize so se prekinili vsi poli-tični posveti, ustavilo se za par dni vse politično delovanje in se je pozornost o-brnila zadnjikrat, zdaj pa toliko močne-je, na častljivo osebo državnega stare-šine. «Čika Baja je umrl, kaj bo zdaj?» tako so zaskrbeli Belgrajčani. Toda osebe mrjo, narod ostaja, država mora iti na-prej svojo zgodovinsko pot. V ponedeljek po Pašičevem pogrebu so se zopet začela posvetovanja za sestavo nove vlade. Kako važna so ta posvetovanja, doka-zuje tudi dejstvo, da sta bila v Belgrad poklicana pariški poslanik Spaljkovič in rimski poslanik Balugdžič. Vkljub ve-likim notranjim zapletljajem bo važno tudi vprašanje, kdo bo zunanjo minister in kakšno pot bo ubrala nova vlada v zunanji politiki.

NOVA SUŠICA.

Pri nas hodijo Jože Šmagurc tak okoli, da mora biti poštenega človeka sram. Kaj nima naša občina ubožnega zakla-da, da bi iz njega oskrbela občinske re-veže? Sploh se pri nas za občinske re-veže toliko brigajo, kakor za lamski sneg. Ubožni zaklad je pa menda res «zaklad», ki je zakopan tam za deveto goro. Kdo je kriv?

V KLANCU

se je zgodil grozen zločin ponoči 7. dec. Cerkev je bila vsa okrašena za drugi dan — Marijin praznik. Ponoči okoli polnoči so skozi okno vdrli v cerkev ro-parji, ki so svetišče grozno oskrunili, ka-dili v cerkvi, nato s silo vdrli v taberna-kelj, ga skoro porušili, vzeli ciborij in kustodijo in sv. hostije. Tri pozlačene križe so roparji vzeli, vdrli v krstni ka-men in ga popolnoma oplenili. Kar niso vzeli, so močno poškodovali. Ko so v cerkvi svoj grozni posel končali, so se po-dali, da tudi v župnišče vderejo. A bili so pravočasno prepodeni, še hič, pa bi tudi v župnišču zagospodovali. Vsa fara žalu-je nad strašnim bogoskrustvom. Posebno nas je zadelo zato, ker smo imeli na Mater Božjo svetoletno pobožnost in ce-lodnevno čiščenje. Kakor bi se hudobni duh tresel pred molitvijo. A ta grozni rop nas ni nič oplašil — še bolj smo mo-lili — cel dan je bila cerkev polna.

Iz MAČKOLJ.

Grozna nesreča se je pripetila dne 30. novembra za našo vasjo. Neki Valentin Blancuti iz Žavelj je prišel ta dan v našo vas po vino, z voznikom Josipom Gorju-pom k Josipu Smotlak. Natovorili so voz in okoli pete ure popoldne so se odptili proti vrhu k «pilju». Spremljal jih je Josip Smotlak, peljali so vzdol po novi cesti proti Trstu. Prišedši na drugi ovinek se je konj nekaj splašil ter zavozil na rob zidu na spodnji strani, vozna lestva je z vsemi sodj zdrsnila z voza ter pokopala voznika Josipa Gorjupa pod se-boj tako nesrečno, da ga je takoj vsega zmečkalo; ostal je na licu mesta mrtev. Zajelo je tudi Valentina, da je jel klicati na pomoč. Pritekel je Josip Smotlak naj-prej na pomoč Josipu Gorjupu ter ga po-tegnil izpod sodov, a je takoj zapazil, da je njegova pomoč zastonj; tekkel je potem k Valentinu ter ga izvlekel izpod lestve; bil je ranjen na nogi. Prepeljan je bil v bolnišnico z avtomobilom. Josipa Gor-jupa so pa drugi dan okoli poldne po pregledu občinskega zdravnika odpeljali v mrtvašnico v Dolino.

Čujte in molite ker ne veste ne ure ne dneva.

HRENOVICE.

Pri nas smo imeli sv. misijon. Teško smo čakali na ta sv. čas in smo ga po 27. letih pričakali. Poznamo sami sebe in smo čutili bridko potrebo po njem. Zato se je pa tudi cela fara vzdignila in opravili smo sv. misijon res lepo. V za-četku smo bili bolj ledeni, zadnje dni smo se pa ogreli in od tedaj smo gorki. Bog daj, da bi tudi ostali.

Najlepše je bilo v četrtek zvečer, ko je bila procesija Sv. R. Telesa s prižganimi svečami. Samih moških je bilo okrog 300. Mislim, da že zlepa nismo užili to-liko srčnega miru po hišah in vaseh. Nevera in verska mlačnost je izginila — o, koliko je je bilo — in se ne bo vr-nila nikdar več. Tako smo prisegli ob zaključku. Par nevednih ljudi je pozabi-lo na misijon. Tudi par zabavljavec smo slišali. Toda že naš veliki zvon sv. Marti-na nosi tak napis in dobri se nismo da-li motiti v svoji verski dolžnosti, ker mislimo sem po vojski s svojo glavo. Bog povrni vsem za to dobroto.

IZ BISTRISKE DOLINE.

Mali list je svoječasno poročal o straš-nem požaru v Jablanici 4. septembra. Do-pisnik je menil, da je strela udarila in zažgala. Pa to je neverjetno. Če bi bila res udarila strela v vasi, bi se bili vašča-ni preplašili in zbudili, Res je tisti ve-čer gnelo, toda ne v neposredni bli-žini. Prilika je torej, da je bilo zažgano od človeške roke. Ali se požigalec kaj zaveda, kako veliko škodo in krivico je naredil s takim dejanjem? Kako bo od-govor dajal pred Bogom? Okoličan.

Deseti brat na Notranjskem

Ker sem se ga bil v Sežani pošeno na-bral, je priletel glas potom brezličnega brzajava takoj v mesta, trge in vasi tam okoliinokoli častitljivega «očaka Nano-sa». Nekdo je pa celo poskusil metati e-lektrične žarke na Mars da bi obvestil tamošnje morebitne prebivalce o čudoviti moči kraškega terana. Odlomek studen-ske porote je zahteval, da naj me posta-vijo pred «krvavo rihto», drugi pred ze-leno mizo in tretji pa kar maravnost na «gavge». Na lahko bodi pa povedano, da sem znal za svojo pijanost le jaz sam in če sem jo pa stem že tako daleč za-fural, da sem «kredih» zgubil, mi je pa dobro ime še vseeno ostalo, če ne drugje pa v frakeljnu geroža. Bukovčanke so v eni hiši repo ribale, potem pa tako ple-sale — seveda ne same — kakor «stavent ta namalanah». Hiša je bila vsa v «ša-nju», kakor da bi sam sv. Elija s svojo nebeško elektriko svetil in skoraj da lahko rečem, da so tisti večer 10 litrov «kapurja» požgali. Izkušena ženica pa mi je tako-le zavavila: «Veste vi čuden fajfar, pri nas, kadar za repo orjemo, se kregamo in kadar jo ribljemo, pa ple-šemo. «švrk», sem rekel, «zdaj pa znaš fajfar po čem so žemlje». Nekaj blagoslo-va je Bog še za repo prihranil, pa še te-ga bodo skoraj zaplesali, najprej pa v na-ši vasi, ki ima za take budalosti prven-stvo. Pri nas je bila medelja do nedav-nega časa dan molitve, sedaj pa čivkajo po vasi neki mlečnozobni tepci, molijo naj f... — Kosci, grabljice, vozovi vse je hi-telo v nedeljo na delo in uspehi tega blaznega dela so sedaj svetli kakor «biks» na čevlju, Krompirja malo, žilza prav malo, sadja pa prav nič, kadar se bo pa oglasil v trebušni votlini lačni «šramel-kvartet», bomo pa folkstrotelnovo polko zaplesali. Na sv. Andreja jutro sem bil šel po starem običaju v Strmco «spo-dest». Vse sem zrajtov in voščil, dobil pa samo kakšno gorko pod nos, ja skoraj da še po plečih. Rekli so mi: odkar so odnesli svetinje sv. Andreja iz stare in častitljive cerkve Marije Snežnice, nam naše polje nič več ne rodi in ves blago-slov božji je s svetinjami odnešen sam Bog ve kam. Čudno očitanje, sem rekel in odšel z dolgim nosom. Velkootočani so imeli «žeganje sv. Katarine», ker jim je pa bil od strani preč. dekanijskega ura-da v Postojni ples prepovedan, so pa to storili, oziroma madomestili v soboto ve-čer in tako je bil volk sit in koza cela — če bo veljalo. Da zadostim verski dolžno-sti sem šel k popoldanski službi božji, ker sem pa videl, da tišči vse na kor, sem šel tudi jaz in takoj opazil da imajo — baje provizoričnega mehača v kitlji, kar je za mlado punčaro na ozkem hodniku za orglami malo primerno. To delo bi lahko kdo drugi opravil. Med pevkami ki pa nekatere ne zaslužijo tega lepega imena, smeh, ščipanje in druge nedostoj-nosti. Še nekaj sem opazil, ali za danes zamolčim. To zadene je ono «matasto» skupino, drugim čast!

Kaj nam z dežele pišejo

IZ PREMSKE FARE.

Janeževo brdo. Spremili smo 18. julija k večnemu počitku Terezijo Strle z Ja-neževega brda 15 — Guštinovo. Komaj 15 let je spoinila in jetika ji je izsušila moč življenja. Ali me bi bilo bolje, do-mbra Rezika — od vseh vaščanov ljublje-na — zenica očem svojih ljubih staršev, — da bi bila ostala še pri življenju? Bo-lje, ko bi šlo po naših računih. A božja previdnost dela po svoje. Moli za nas!

Smrje. Strašno je bilo trpljenje Kri-stine Novak iz Smrij 33. Huda kostna jetika je 4 leta razjedala mlado telo. Bila je vsa v gnojnih ranah, a potrpež-ljiva in krotka v boleznih kot jagnje. Ka-kor svetopisemski Job. Smrt 30. oktobra jo je rešila strašnih telesnih muk. Ako se kdo v boleznih spokori, se je tudi 14 let-na Kristina. Lahka ti zemlja!

Prem. Umrila je edina hči svojih star-šev, Pavla Frank. Prem 16. 21. novem-bra. Šele 21 let je imela. V cvetu mlado-dosti. Ko je ležala na mrtvaškem odru, je prihajala cela procesija ljudi kropiti in moliti za njo. Veličasten je bil njen pogreb. Kaj takega že več let ni bilo na

Premu. Kot prednico Marijine družbe so jo spremljale sestre sosednjih Mar-dnuž z zastavo in mnogobrojno občim-stvo. Vse v cvetju in vencih. Mladost se rada spominja svojih ljubih s cvetjem. Vzorna je bila pokojna Pavla in dehtelo je tudi njeno življenje. Ni čuda, da so te-kle solze ljubezni in bridke žalosti za teboj, ki si bila tako tiha, ponižna, lju-bezniva, verna. Tebi je sedaj dobro, a nas si pustila v dolini solz. Staršem iskren-o sožalje!

ŠMIHELKA OBČINA

nima cestarja. Pavla Kaplja, ki je 17 let delal na cesti je naše županstvo 23. ok-tobra odstavilo od te službe. Čudno se nam zdi, kako more županstvo brez vsa-kega vzroka odvzeti kruh domačinu, ki je toliko let vestno opravljal svojo služ-bo. Morda pa županstvo veruje tistim, ki imajo cestarja na piki še od takrat, ko so imeli oni glavno besedo pri cestnem odboru in so hoteli cestarja izkoriščati sebi v prid, pa jim ni ratalo. G. podeštati! popravite krivico, ki je bila storjena po-štenemu delavcu in dajte mu nazaj služ-bo cestarja. **Več davkoplačevalcev.**

vesna sv. maša s klavernim petjem, kakš-trije možaki so kričali tam nekje za ol-tarjem. Prelepa je cerkev sv. Janeza in Pavla. Potopisci imenujejo to cerkev be-neški muzej. Res je v tej cerkvi nakopi-čenega silno dosti zgodovinskega: ma-grobniki dožev in generalov, županov itd. Najbolj zanima potnika kapela presv. rožnega venca. To kapelo so zgradili v spomin slavne zmage pri Lepanto nad Turki 7. oktobra 1571. To je bila prele-pa kapela, polna najlepših kipov in slik. Toda požar je v noči od 15. do 16. avgu-sta 1867. to prelepo kapelo skoro popol-noma uničil. Sedaj popravljajo in prezi-dujejo, a premalo je bogatih dobrotnikov, ki bi odprli roke in srce za popravo. Dol-gu bo še kapela čakala, da bo v tistem stanu, kot je bila pred nesrečnim po-žarom.

(Dalje prihodnjtč).

spat. Z Jožetom in Janezom smo imeli ve-čno konferenco. Ta je imela žalosten iz-id. Potovanje se prekine — jutri zvečer gremo vsj domov. Brez denarja ne more-mo do vsj asiškega mesta! Človek obrača, — žepar obrne.

7. Hop, Cefizelj! — Scusi, signore!

Drugo jutro smo dobili svojo ljublan-sko zlahto že na Markovem trgu. Dali so se fotografirali sredi trga, obdani od oblaka beneških golobov. Da bo kaj za spomin!

Tudi zdaj smo šli križem Benetk. O-gledali smo si tudi revni del. Zakaj — tudi v Benetkah so reveži! Niso vse hiše tako razkošne palače. Tako žalostne hiše in hišice smo videli, da bi se jih še St. Peterska cesta v Ljubljani sramovala. Dosti hiš tudi razpada. «Razpadajoče bogastvo» je vskljknila Ljubljancanka. Več cerkva smo obšli. V eni je bila slo-

Cerkvena umetnost - Dober tisk
ENRICO TOFFOLETTO
TRST, Via del Pesce 4
 Velika izbira slovenskih molitvenikov, nabožnih knjig, podob, svetinj in drugih nabožnih predmetov.
 Cerkvena obleka in potrebščine.
KONKURENČNE CENE.

GOSPODARSTVO

Iz Labinjskega okrožja

Prejeli smo dopis iz Južne Istre, v katerem izobražen delavec popisuje razmere tamošnjega premogokopnega okrožja. V to okrožje spada pet rudnikov: na Strmecu, na Vinezu, v Krapanu, v Saludnici in Cerovem. Zaposleni so v tem delu največ domačini in bližnji Morlaki; Slovencev je le bolj malo; nekaj z Idrijskega, nekaj pa iz Vremske doline. Življenje je precej trdo. Dnevna plača je 16-18 lir; dela se 8 ur. Akordno delo se plačuje bolje, a ne presega 26 lir dnevno; poprečno zneso 21-24 lir. To delo imajo le kopači (Hauer). Sem spada tudi podjetje Paniero, ki svoje delavstvo plačuje na uro od 2.— do 2.40 lir; zidarji imajo 3 do 3.50 L.; dela se lahko tudi 16 ur dnevno. To podjetje ima tukaj v najemu tudi rudniško menzo, v kateri dobi delavec dnevno hrano za 6.50 L. in sicer dvakrat na dan meso, kar je hvale vredno v tem precej oduševanem kraju. Na kmetih moraš plačati hrano 8 L. dnevno, na gostilni pa še celo 10-12 L. Perice zahtevajo po 50 L. mesečno za osebo. Čevljar za navadne podplate zahteva 25 lir. Tako delavec odira delavca. Domačini tujevc ne gledajo posebno prijazno. Nam (Slovenecem pravijo «Ti vražji Kranjci», ali pa «Prekleti hudič», ali «Primojduš». Poznajo nas pač po naši slabi strani. To je nam Slovencem opomin, naj se odvadimo surovega kletvinskega izražanja.

Kar se tiče izobrazbe, je tod okrog zelo na slabem. Ljudstvo je brez šol, brez izobraženih voditeljev. Ne pozna družega ko delo in vino. Pohvalno pa moram pripomniti, da moda tu mima svojega torišča. Istrske deve imajo še vedno svoje staro tradicionalno obleko; ob nedeljah plešejo ob sviranju na ovčji meh «kolo», kar je zelo lepo človeku, ki rad opazuje svet in narodne posebnosti. Misli sem si: Ti Istra, tužna si res, a kakor se trdno ustavljaš modnim norostim, tako ostajaš vedno trdna in sama sebi zvesta.

Tukajšnje uradniško ravnateljstvo rado sprejme kopače (Hauer), seveda z izpričevali. Podjetje Paniero bi vzelo rado delavce iz Vremskega rudnika. Tisti, ki niso zaposleni v Vremah, lahko poskusijo; kakih 10-15 bi takoj dobili mesto.

A. M.

Tržaški promet. V novembru mesecu je prišlo v Trst blaga l. 1925. 2.538.550 stotov, l. 1926. pa 2.515.530 stotov. Iz Trsta je šlo v istem mesecu l. 1925. 1.621.808 stotov, a l. 1926. 1.606.006 stotov. Če se dovoz in odvoz blaga šestejeta, je bilo l. 1925. 4.160.358 stotov, l. 1926. pa 4.121.536 stotov. Letos je bilo torej v tem mesecu manj prometa, kakor lani; razlika znaša 38.822 stotov (tritisoč vagonov). Nekako isto razmerje vlada tudi med prejšnjimi meseci obeh let. Promet je padel letos za 13%.

Za čebelarje. Ministrstvo za narodno gospodarstvo je prepovedalo uvažati od zunaj v Italijo žive čebele. Na to bodo pazili obmejni carinarji in živinozdravniki.

Kolarji, ki delajo ali prodajajo vprežne vozove, se morajo javiti v teku dveh mesecev pri prefekturi, da dobe predpisano dovoljenje za izvrševanje svoje obrti.

25 lirski papirnati bankovci zgubijo zakonito veljavo dne 31. decembra 1926. Ne zabite na ta rok!

Cene po Istri. — Črno vino: Motovun 200-250, Umag 250, Buje 250-260, Roč 240, Buzet 230, Oprtalj 240. — Belo vino: Motovun 180-230, Umag 220, Pola 220-230, Buje 230-270, Buzet 210, Roč 220, Oprtalj 230. — Olje 8-12 lir liter. — Pšenica 190-220. — Koruza 110-140. — Semo 25-80 lir stot. — Jajca komad 60-90 stotlik.

Vpišite se takoj v Goriško Mohorjevo družbo!

Pregledovanje za domač zakol določnih prašičev je obvezno. Opozorjamo naše ljudi, ki nameravajo zaklati prašiča doma, da morajo to svojo namero javiti pred zakolom pristojnemu živinozdravniku. Kdor bi to prijavo opustil, bo kaznovan.

Naša pošta.

Stric Dolef. «Vtisi» čakajo na mizi. Pridejo na vrsto. Se priporočamo še za naprej.

Počkaj, Bitaje. Dobili smo dopisnico brez pisanja. Ali je pomota?

Brožič A. Naročnina za l. 1926. je bila poravnana.

«Posest». Obrnite se naravnost na dotično pisarno v Ljubljani.

Povžane. Prejeli smo dopis in bomo pritožbo dali na višje mesto. Treba je potrpeti in vztrajati, dokler se ne zboljša. Zboljšalo pa se bo. Ta čas je bolje pustiti drva, da še porastejo.

ZAHVALA

Zahvaljujem se zavarovalni družbi «La Fondiaria» ter njenemu glavnemu zastopniku g. Drag. Starec iz Barkovelj, za točno in kulantno izplačilo odškodnine mojega pogorelega poslopja.

Priporočam vsem, da se zavarujejo pri goriomenjeni zavarovalnici.

Dobrovlje, 6. decembra 1926.

Ivan Rustja, Dobrovlje 99.

Po čem je lira?

Dne 15. decembra si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 40.— L.
za 100 š. kron — 67.— L.
za 100 fr. frankov 89.— L.
za 100 šilingov — 330.— L.
za 1 dolar — 22,80 L.
za 1 funt — 109,50 L.

MALI OGLASI

SEKIRNI KOVAČI iz Lokavca izdelujejo sekire in plankače. Popravljajo tudi staro orodje. Prodajajo na sejnih v Ajdovščini in Vipavi. Pošiljajo tudi po pošti, če kdo naroči. Sekire garantirane. Naslov: Del Fabro Leopold. Locavizza di Aidussina 213.

PRODAM odnosno dam v najem: **Trgovsko hišo** pri glavni cesti Reka-Trst tik mesečnega semnjašča z **trgovsko koncesijo, mostno tehtnico, trafiko in gostilniškimi prostori.** Zraven tujeke **hlev, lopa** in prostor za veliko skladišče vina. — Pojasnila pri upravi Malega lista.

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. **Tvrška Gastone Dolinar.** Trst - Via Ugo Polonio 5.

DOBER SVET je zlata vreden. Proti slabosti in bolečinam v želodcu in glavi, slabemu teku in prebavi, grenkosti v grlu, zaprtju, uživajte «**Gastrin**». — Izkušeno sredstvo proti kašlju, prehladu, navadnim pljučnim boleznim, influenci, težkemu dihanju je **Prsni sirup**. — Proti oslovskemu kašlju je preizkušeno sredstvo **Sirup balsamicus**. — Uspešno sredstvo proti trganju v udih in kosteh, proti bolečinam in trganju v plečih, v križu, v glavi je «**Reumazan**» kot tekočina, a «**Liniment Lanomentol**» kot mazilo. — Za kožne bolezni se rabi z gotovim učinkom «**Šentjurjevo**» mazilo; izvrstno za rane, ture, opekline, odrtine; prepreči prasad, meci in celi. — **Odlikovani laboratorij LEKARNA PRI ODREŠENIKU - Bistrica.**

GLYKOL. Ker je v zadnjem času popravevanje po tem izdelku močno naraslo, se je odločila lekarna Castellanovich. Trst, Via dei Giuliani 42 prodajati ga v večjih steklenicah, tako da zadostuje za popolno ozdravljenje 6 steklenic. Cena steklenice je L. 8.50.

SMILAJOD (Trpoški sok), izborno sredstvo proti arteriosklerozi, revmatizmu in težkemu dihanju, kašlju in kataru, uspešno čistilno sredstvo, posebno priporočljivo za osebe, stare nad 50 let, se prodaja samo v lekarni Castellanovich. Trst, Via Giuliani 42 (paralelna ulica Via dell'Istria).

BRIVEC Andrej Rojc, Gorica, via Seminario 2, se priporoča sl. občinstvu.

PEČENKO FERD., Trst, Scala Belvedere 1, priporoča svojo staroznano žganjarijo. Ima na razpolago najboljše vrste «brulè», črno kavo in likerje.

ZELIŠ BITI ENKRAT SREČEN?

Morda boš, ako si nabaviš Ljudsko pratiko. V pratiki je odzadaj številka. Ako bo tvoja številka vlečena, zadeneš enega od sledečih 5 dobitkov: 1. Blago za obleko, 2. šest srajc, 3. volneno odejo, 4. šest brisač, 5. pedeset lir.

Naročniki-plačniki Malega lista dobe pratiko zastonj. Drugi jo lahko kupijo v trgovini za 2 liri. Lahko jo naroče tudi naravnost pri Upravi Malega lista, ako pošljejo 2 liri ter naslov, kam naj se jim pošlje pratika. — Kdor želi biti srečen z dobitki, naj pratiko shrani in počaka do 15. februarja.

Kupite Ljudsko pratiko takoj, da ne bo morda prepozno, ko zaloga poide!

Najvišje cene plačujem za
KOŽE
kun, zlatc, lisic
dihurjev, vider, jaz-
becov, mačk, veveric,
krtev, divjih
in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10 II. nadst., vrata 16
Sprejemajo se pošiljatve po pošti.

Jakob Bevc

urarna in zlatarna
TRST - Campo S. Giacomo št. 5

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.
KRONE plačuje više kot vsi drugi.
ZALOGA raznovrstnih ur in zlatenine.

Vse naše zveste odjemalce

iz pred- in povojnega časa obveščamo, da oddajamo zopet testenino

„Pekate“

za juho in prikuho v zavojih
po ½ in 1 kg.

Na ta način se ne bo več dogajalo, da bo kdo dobil drugo blago, ako je zahteval naše. Zahtevajte jih pri trgovcih.

A. Kunze - Trst

Via degli Artisti, 3

prodaja šopkov, vencev in bouquets lastnega izdelka po konkurenčnih cenah. Okraski za rakve, pajčolan, pogrinjala in vse druge potrebščine za pogrebe. Na željo se pošljejo ceniki.

čevljarica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.
z veliko premijo, diplomo in zlato svetinjo

Trst **via Cappin 5 pri Sv. Jakobu** Trst

Zima pritiska.
Božič, Novo leto se bliža.

Vaši družini treba obutve.

Naredite jim veselje in kupite za praznike vsakemu par dobrih čeljev.

Najbolje boste postreženi pri

FORCESSINU!

Zobozdravnik
dr. Sarđoč D.
ordinira
v Trstu
via M. R. Imbrani 16, III.
(Prej via S. Giovanni)
od 9-12 in od 3-7.

Andrej Purič
TRST
Via Media št. 6
Kovaški
mejster
IZVRŠUJE: Vsakevrstna stavbena dela - Železne ograje in omrežja - Takejšnja izvršitev - Štedilniki vseh vrst - Izdeluje tudi železne rolettes - Poprave, spopolnitve.

ZOBOZDRAVNIK
Dr. IGOR FRANKO
absolvent dunajske klinike,
ordinira odslej samo
v IL. BISTRICI
vsak dan
od 10 - 12 in od 15 - 17 h.

MODERNA PARFUMERIJA
G. B. GIUMLIA - POSTOJNA
Bogata izbira dišav in dišečega mila iz prvovrstnih domačih in tujih tvornic. Toaletne potrebščine in predmeti za darila. Drobnarije in umetnije. Korale, biseri, predmeti iz brušenega beneškega stekla.
GENE ZELO ZMERNE.
Trgovino lahko obiščete, ne da bi morali kaj kupiti.

PRIMARIJ
dr. Ettore D'Osvaldo
Ravnatelj očesnega oddelka v goriški mestni bolnišnici. Izučen na očesni kliniki dunajskega vseučilišča.
Specialist za bolezni na očeh
Sprejema od 10-12 in od 3-4
Gorica, Corso G. Verdi 24.
Tipografia SILVIO SPAZZAL.